

BEWAAR HET PAND

UITGAVE TOT BEVORDERING VAN DE HANDHAVING DER OUDE GEREFORMEERDE BEGINSELEN

Meditatie

De Heilige Geest komt te hulp

“En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet, wat wij bidden zullen, gelijk het behoort”

Romeinen 8:26a

Wat een ellende is er in Joegoslavië, wat een nood in Somalië! We begrijpen dat mensen daar sterk uitzien naar het moment dat de levensbedreigende toestand verandert. 't Zou verbazen indien dat niet zou zijn.

De apostel Paulus heeft gesproken van de erfenis, van de heerlijkheid voor de kinderen van God. Hij heeft gezegd dat die heerlijkheid ligt gewaarborgd in de verheerlijking van Christus. Daarna dat het zuchten van de schepping én van de kinderen Gods de zekerheid van die heerlijkheid aangeven.

Wij zouden mogen verwachten dat de kinderen van de Heere met groot verlangen uitzien naar de dag van hun volkomen verheerlijking. Hun ziel zou eigenlijk schier moeten bezwijken van sterk verlangen. 't Zou elk ogenblik het gebed moeten zijn: “ach, Heere, wanneer zal ik naderen voor Uw ogen, in Uw huis Uw Naam verhogen?” 't Moet wel verwonderen dat dit niet zo is.

Op de boulevard wordt in spanning toegekeken. Een drenkeling is door een helikopter uit zee opgepikt. Daar hangt hij aan een kabel. Maar hij is nog niet binnen, nog niet op het veilige strand. O als de kabel zou breken... Gods kind is uit de diepte van verlorenheid door het wonder van Gods genade in Christus Jezus opgehaald. Het heeft de Heilige Geest ontvangen, is wedergeboren, bekeerd. Echter - wat is de nood nog ontzaglijk groot. Vlees en Geest tezamen, dat wil zeggen het onheilige en het heilige

tezamen, het onreine en het reine, het onverderfelijke en het verderfelijke. Dagelijks, elk ogenblik van de dag met elkaar in strijd, een onverzoenlijke strijd, een strijd op leven en dood. Het vlees dat wil triomferen over de Geest en de Geest Die het vlees tenonder wil brengen. O de wereld, o de satan, ze willen terugwinnen wat ze door genadekracht van boven verloren hebben. Ze laten nooit af. Tot het laatste toe niet. Maar het ergste is het overgebleven vlees. Vlees waarvan het bedenken is vijandschap tegen God. Vlees dat zich niet aan de wet van God onderwerpt, want het kan ook niet. Vlees dat er blijft tot de doodsnik toe.

Als ik op de andere over ben, als ik binnen ben, dan is alle nood voorbij. Dan geen wereld meer, en geen satan meer, en vooral geen vlees meer. Dan volkomenheid, volmaaktheid. Dan mijn Koning aanschouwen van aangezicht tot aangezicht, mijn Koning Die mij kocht voor de dure prijs van Zijn bloed, en mijn God Die mij heeft liefgehad met een eeuwige liefde. Dan de drieënige God dienen, eren en prijzen, zoals dat nu mijn lust is geworden.

Maar och wat een zwakheid openbaart zich hier. Er is dikwijls geen sterk zuchten, maar een zwak zuchten, geen sterk verlangen, maar een zwak verlangen, geen groot heimwee, maar soms een heel klein beetje, soms haast niet meer te bemerken. Waaruit die zwakheid voortvloeit? Wel - uit een niet doorleven van eigen nood en een niet begrijpen van de heerlijkheid die is weggelegd voor degenen die de Heere vrezen. Zeker - Gods kind leert zijn nood recht en grondig kennen, opdat er plaats komt en al meer plaats komt voor de Borg en Middelaar, Jezus Christus. Maar de omvang van

de nood waarin het verkeert, kent het slechts een beetje. Het gevolg is dat het niet weet wat het bidden zal gelijk het behoort.

Dat is diepbeschamend voor ons. Zo onbekwaam zijn we nu geworden door eigen schuld. In heel ons bidden spelen onzuivere motieven mee. Door heel ons bidden gaat ook een streep. We kunnen slechts schuilen achter de biddende Hogepriester. Doch ook na ontvangen genade weten we nog niet te bidden gelijk het behoort. Dat is de zwakheid. En dan hebt u vanwege het verband niet te denken aan de vele gebreken en ellendigheid van Gods kinderen of aan zwakgeloof of aan de boze lusten van het vlees, maar juist daaraan dat zij niet roepen, schreeuwen om, naar de verlossing uit hun nood en het ontvangen van de heerlijkheid. Zelfs kunnen ze bidden om nog gespaard te mogen worden in dit leven. Dus bidden om de bestending van de nood, om het in de nood blijven in plaats van om het ontvangen van de heerlijkheid en de erfenis die in de hemel voor hen bewaard wordt.

Maar wat doet nu de Heilige Geest? Hij komt in de zwakheid van het gebed te hulp! Hij grijpt de zwakheid aan. Hij geeft Zijn bijzondere hulp. Hij zucht in het hart van Gods kinderen. Daardoor gaan zij zuchten, uitzien, sterk verlangen. Hij doet de nood kennen, Hij doet de blik richten op het hemelse Jeruzalem, op de heerlijkheid.

Kent u die momenten? O neen - niet wij brengen ons daar. De Heilige Geest brengt daar. Wat zijn we arm als er geen uitzicht is, als we geen toekomst hebben. De Geest, die u is toegezegd, doe u bidden gelijk het behoort. Die Geest legt open de zondenood en doet roepen om genade. Er is genade in Christus Jezus. Zijn goedheid is zeer groot.

Er is rijke troost voor Gods kinderen. De Heilige Geest komt te hulp. Vanwege hun zwakheden zouden ze

toch nog verloren kunnen gaan. Vanwege Zijn te hulp komen niet. Daarom straks uit de nood en in de eeuwige heerlijkheid.

ds v.Z.

Van de administratie

Aan giften werd in de afgelopen periode van 3 weken f 666,50 ontvangen, waarvan f 500,- als wens van een overleden abonnee te Harderwijk. We konden ook weer 9 nieuwe abonnees aan ons abonneebestand toevoegen.

Zowel voor de giften als voor de opgave van de abonnees, onze hartelijke dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de redactie

1. Afwezig

Ds. A. van Heteren is, als alles naar het voornemen is verlopen, met zijn vrouw en kinderen in Canada. 29 Juli is hij vertrokken en D.V. 27 augustus zal hij terugkeren. We hopen dat hij

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk
verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter, Ds. A. van Heteren en Ds. D. Slagboom.

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Copie voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" opzenden naar: Ds. A. van Heteren, Bruijgomstraat 2, 4251 EP Werkendam. Telefoon 01835-1113.

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720-74202, postrek. 70.43.50 t.n.v. de administrateur van "Bewaar het Pand" te Alphen a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0.25 per mm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

met de zijnen in de overblijvende tijd nog goede dagen mag hebben en straks in gezondheid tot zijn gemeente terug mag komen.

Het volgende nummer van ons blad, dat weer gewoon na veertien dagen zal verschijnen, hoopt hij dan weer te verzorgen. Kopie dus weer naar zijn adres.

2. Ontmoetingsdag Kampen

We mogen weer wijzen op de ontmoetingsdag, die D.V. weer in Kampen gehouden zal worden. Het zal weer zijn in de kerk van de Gereformeerde Gemeente, 2e Ebbingestraat.

Morgensamenkomst:

Opening:

Ds. H.C. v.d. Ent van Elburg.

Ds. P. van Zonneveld van Scheveningen.

Middagsamenkomst:

Opening: Ds. R. Kok van Sliedrecht (Eben-Haëzer).

Ds. D. Slagboom van Doornspijk.

Sluiting: Ds. A. v.d. Weerd van Dordrecht-C.

We mogen ieder opwekken om de ontmoetingsdag te bezoeken. Vaak is de samenbinding, die er van deze dagen uitging, als een zegen ervaren. Echte samenbinding is er alleen door Woord en Geest. Maar dan wordt die ook gezocht. Zo hopen we, dat velen nu al gericht zullen worden op die dag!

Nederlandse Geloofsbelijdenis

41.

Onwaardigheid en voorbede

Twee overwegingen hebben we de vorige keer genoemd, die de kerk van Rome gebruikt tot verdediging van de aanroeping der heiligen: de grootheid van Christus en onze onwaardigheid. Zij zouden het verhinderen om rechtstreeks tot Christus te gaan. Zij maken het nodig, dat de heiligen tussentreden.

We hebben al gezien, hoe artikel 26 de grootheid van Christus in een ander licht stelt dan de Roomse Kerk doet. De grootheid van de Middelaar is aangeprezen. Vanwege de grootheid is er voor het levend geloof de vrijmoedige toegang tot Hem. Het is zo niet anders dan een ontering van Hem, als er een heilige in de hemel aan te pas moet komen.

Nu gaan we dan naar die tweede overweging: onze onwaardigheid. Met klem wordt gesteld door Rome, dat het nodig is voor degenen, die in het gebed tot God naderen om hun onwaardigheid te erkennen. De grootheid van de zonden moet beseft worden, onze nietigheid. Die maken ons onwaardig om verhoord te worden. Daarom moeten de heiligen aangeroepen worden. Zij zijn bij God bemind. Bij hen is de waardigheid om verhoord te worden.

Ook hier, bij de aandacht voor deze overweging, treft het pastorale karakter van dit artikel. Onze belijdenis weet van het hart, dat vanwege eigen onwaardigheid vaak zo vol is van strijd en aanvechting. Ook Gods kinderen kunnen er zo mee aangevallen worden dat naar hun gebed niet

gehoord kan worden vanwege hun ongerechtigheden. Het gevoel van onwaardigheid houdt menigmaal af van de troon der genade. Het drukt hen neer. Let wel. Er kunnen zonden aan de hand gehouden worden, waardoor de vrijmoedigheid in het gebed gemist wordt. Daar gaat het hier niet om. De Heere eist in Zijn Woord bekering van de zonden. 't Gaat hier om een aanvechting, een verkeerd beleven van de onwaardigheid tegen het evangelie van vrije genade in. De bedenking: hoe zou er naar mij gehoord kunnen worden als ik mijzelf zo bevind. In feit is het niet anders dan de bedenking van het ongeloof. Het is goed, ook hier, dat de naam van Rome niet genoemd wordt. Ook zonder dat er in deze zin aan de heiligen gedacht wordt is er deze overweging, die afhoudt van het vluchten tot de troon van Gods genade.

Wat gelukkig dat artikel 26 het licht van Gods Woord laat schijnen bij deze zaak: "En hier moet men niet voortbrengen, dat wij het niet waardig zijn; want het heeft hier de mening niet, dat wij onze gebeden op onze waardigheid zouden voortdragen.." Weer wordt de enige voorbede van Christus benadrukt en tot troost van het levend geloof verder uitgewerkt.

Alleen op de waardigheid van Christus

Duidelijk komt hier de band uit met de belijdenis van de rechtvaardigmaking door het geloof alleen en uit genade alleen. Guido de Brés heeft het onderkend, dat de gedachte van de

verhinderende door eigen onwaardigheid ten diepste voortkomt uit het zoeken van waardigheid tegenover God, tot in het naderen tot God toe.

Eigen onwaardigheid wordt niet ontkend. Ook niet dat langs de weg van de erkenning daarvan de troost van de voorspraak van Christus alleen recht verkregen wordt. Wie dat zou ontkennen spreekt tegen Gods Woord en de beleving der ware gelovigen in. Het gaat hier allereerst niet om de weg, waarlangs die voorbede in de kracht voor eigen leven gekend wordt. Het gaat hier om de grónd waarop die voorbede rust. De gedachte: de bidder moet waardigheid meebrengen in het naderen tot God miskent, verloochent die grond. Niet de waardigheid van zichzelf, maar alleen de waardigheid van de Heere Jezus Christus! Daarom drukt artikel 26 zich ook zo uit: dat we onze gebeden niet zouden voordragen op onze waardigheid, maar "alleen op de uitnemendheid en waardigheid onzes Heeren Jezus Christus". Hoe komt hier het hart uit van het reformatorisch belijden! En dan: zoals het levend geloof dat ook in eigen hart kent. Hier wordt alle waardigheid afgesneden, hier blijft er van alle eigengerechtigheid niets over, ook niet in de bidder. Tekenend is hier het woord "alleen". Er is geen andere grond dan alleen in Hem. Het wordt gemakkelijker gezegd dan beleefd. Nochtans doet de Heilige Geest het in levend geloof bevinden. Ik geen waardigheid in mijn naderen tot God. Geen waardigheid dat mijn gebed verhoord zou worden. Alleen die Christus heeft het verdiend door Zijn voldoening aan het recht van God. Dat is het wonder: uit genade de gerechtigheid van Christus mij toegerekend en geschonken! Door het geloof in de wezenlijke erkenning van eigen onwaardigheid wordt het gekend. Hoe uitnemend wordt dan Zijn Persoon, Zijn werk, de waardigheid die in Hem ligt.

Zo heeft Daniël het beleefd: Want wij werpen onze smekingen voor Uw Aangezicht niet neder op onze gerechtigheden, maar op Uwe barmhertigheden, die groot zijn". Dat is een pleiten ten diepste op de waardigheid van Christus, Die God uit Zijn eeuwige barmhertigheid geschonken heeft. Zo tekent Christus het in de gelijkenis van de tollenaar. Hij bad: "O, God, wees mij zondaar genadig". Hij beleefd eigen onwaardigheid. Hij roept om genade. Al wordt de naam van Christus niet genoemd, toch is hier het tollenaarsgeloof, dat in wezen

pleit op het werk van Christus, op de verzoenende kracht van Zijn bloed.

Vrees weggenomen

Onze belijdenis spreekt in dit artikel geen onduidelijke taal. Er wordt gewaagd van een "zotte vrees" en van "mistroutwen". Degenen, die een andere voorbidder zoeken, die het buiten Christus zoeken, worden niet gestreeld! Tegelijk wist Guido de Brés, dat deze dingen niet vreemd zijn, ook bij de oprechte belijders. En hoe rijk wordt hier de weg getoond om van die vrees en dat mistroutwen verlost te worden. Alleen door het geestelijk onderwijs uit Gods Woord in de Persoon en het werk van Christus.

Het is niet vreemd dat hier zo vaak de Hebreeënbrief spreekt. Die brief getuigt van de uitnemendheid van Christus als Hogepriester. Hij is uitnemend boven allen. In Hem is de schaduwendienst vervuld. Alleen in Hem ligt het heil en het leven van de Kerk. Alleen door het leven uit Hem is er uitzicht. Temidden van alle verzoeken en strijd is er hulp en verwachting in deze Hogepriester.

Zo haalt dit artikel Hebreeën 2:17, 18 aan. Hij is de barmhartige en getrouwe Hogepriester, Die Zijn broederen in alles gelijk moest worden en ZichZelf geofferd heeft voor de zonden. Hij is Zélf verzocht in Zijn lijden. Hij heeft die verzoeken ondergaan met het oog op de Zijnen. Zij mogen het weten dat, wat zij ervaren, voor Hem geen vreemde zaak is, opdat zij uit Zijn verdienste en overwinning bekrachtigd zouden worden. Hij komt te hulp. Hij houdt staande bij de satanische aanvechtingen.

Nog meer spreekt hier Gods Woord uit diezelfde brief en van diezelfde Hogepriester: Hebr. 4:14-16. Hij is door de hemelen doorgestaan. Hij heeft medelijden met hun zwakheden. Hij verlost ervan. Hij geeft barmhartigheid aan allen, die met vrijmoedigheid toegaan in waar geloof tot de troon der genade. Wat moedgevend voor allen die vrezen vanwege hun zwakheden, hun onwaardigheid, om te komen. Oorspronkelijk had de opsteller van onze belijdenis er nog bij willen zetten: "Hij verandert hier de verschrikkelijke Troon der heerlijkheid in een Troon der genade om tot Hem te doen komen". Het zijn woorden die veelzeggend zijn, maar die weggelaten zijn om het artikel niet al te lang te maken. Gods troon de troon der genade door het zoenwerk

van de enige Hogepriester! Wat groot als het levend geloof daar de kracht van ervaart in de weg des gebeds!

Zo worden hier ook aangehaald Hebr. 10:19-22: de weg gebaad door Zijn sterven.. een geopend heiligdom in de hemel.. de toegang met een waarachtig hart in de volle verzekerdheid des geloofs.. en dan: Hebr. 7:25.. de volkomen Zaligmaker.. Hij leeft altijd om voor hen te bidden, die door Hem tot God gaan.. Nooit houdt Zijn voorbede op!

Het is alsof de belijdenis zich uitput om de vrees weg te nemen, het mistroutwen, dat er zo licht is door het ongeloof. Aan het eind van deze schriftplaatsen wordt het woord van Christus Zélf genoemd: Wat ontbreekt er meer, dewijl Christus Zelf deze uitspraak doet: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij". Is dat niet het beslissende? Door onze schuld de weg opgebroken. Naar recht eeuwig van God gescheiden. Hij de weg tot God terug door voldoening aan Gods recht. Hier mag het levend geloof in Hem zien, dat de toegang geopend is tot wat we zijn kwijtgeraakt. Om als een verloren zoon te delen in vaderlijke ontferming.

Geen andere Voorspreker

Het slot van artikel 26 is een bewogen roeping om deze Voorspreker te erkennen als de Enige. "Waartoe zouden wij een andere Voorspreker zoeken, aangezien het Gode beliefd heeft ons Zijn Zoon tot een Voorspreker te geven? Laat ons Hem niet verlaten om een andere te nemen..". Het gaat om de erkenning van het ware geloof. Daar heeft Hij recht op. Niemand is daartoe anders van God gegeven. Wat moet het tot ons allen spreken, waar deze Voorspreker ons in het evangelie zo welmend gepredikt wordt.. Wat moet het spreken tot allen die het buiten Hem niet kunnen stellen. Wat zoeken ze het nog veel bij anderen!

In meerdere uitgaven staat niet: Voorspreker, maar: Advocaat. Hij pleit voor hen. Hij pleit voor schulden in zichzelf, die het telkens weer bederven. Een bekwaam advocaat hier beneden is niet zo gemakkelijk te bereiken. Afspraken moeten vaak lang van te voren gemaakt worden. De rekeningen vallen meest niet mee, die door de cliënten betaald moeten worden. Maar deze Advocaat in de hemel heeft Zijn hemels kantoor altijd open voor allen, die in waar geloof door Hem tot God gaan. Zij hebben

door Gods Geest hun schuld leren kennen en bewenen. Zij weten zichzelf onwaardig. Zij krijgen gratis, om niet "rechtsbijstand" van Hem. Hij neemt het voor hen op en gedenkt aan hen in alle lijden en strijden. "Daarom, volgens het bevel van Christus, zo roepen wij de hemelse Vader aan door Christus, onze enige Middelaar, gelijk wij in het gebed des

Heeren geleerd zijn, verzekerd zijn, dat al wat wij de Vader zullen bidden in Zijn naam ons zal gegeven worden".

Gegeven uit Gods volheid om christus' wil. Wij zeggen het zoveel: "om Jezus' wil", aan het eind van het gebed. Is het vorm of waarheid voor ons?

D. Slagboom.

Na honderd jaren

9.

In een slotartikel willen wij nog eenmaal stilstaan bij de vereniging van 1892 en de bezwaren tegen deze vereniging. Het jaar 1992 is het jaar waarin herdacht mag worden het 100-jarige voortbestaan van de Christelijke Gereformeerde kerken.

In een eerste artikel stonden wij stil bij datgene wat ds. De Cock mocht prediken. De ervaring van vrije soevereine genade bracht hem tot het prediken van deze genade. Hij preekte de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof zonder de werken der wet. Hij bracht de doodstaat van de mens naar voren, het vrijmachtig welbehagen van God en het offer van Christus aan het kruis volbracht. De vraag dient gesteld te worden: wordt er aan deze zaken in prediking en pastoraat binnen en buiten onze kerken recht gedaan? Bevinden wij ons nog in dat spoor en gaan ook anderen in dat spoor? Het is niet voldoende dat deze zaken niet weersproken worden. Deze zaken dienen te functioneren in prediking en pastoraat.

In 1892 kwam de Chr. Geref. kerk in synodale vergadering bijeen in Amsterdam. In diezelfde plaats vergaderde ook de Ned. Geref. kerk. Doel was: vereniging.

Tegen deze beoogde vereniging kwam op de synode van de Chr. Geref. kerken een bezwaarschrift.

We vatten de bezwaren, waar we uitgebreid bij stilgestaan hebben, kort samen:

1. De plaatselijke gemeente, de manslidmaten, zijn niet gekend in de zaak van de vereniging.

2. Het beginsel van de Doleantie is in strijd met het beginsel van de Afscheiding in de verhouding met de Ned. Herv. kerk.

3. Niet alle kerken van de doleantie kunnen zonder nader onderzoek als zuivere gereformeerde kerken naar belijdenis en kerkorde erkend worden.

Dit geldt ook de lidmaten persoonlijk.

4. Het ontbreekt aan wederzijdse liefde, wat bron van verwarring en tweedracht zal worden.

5. Bij sommige voorgangers waren ongereformeerde leringen en voorstellingen openbaar geworden.

Er liggen lessen in voor de huidige situatie. Een zaak van eventuele vereniging dient besproken te worden en te leven in de plaatselijke gemeenten. Eerlijk zal bezien moeten worden of de spanningen in eigen kerkverband niet vergroot worden door een eventuele vereniging. Van meer dan een kant wordt een pleidooi gevoerd de huidige toestand te bevriezen opdat ieder eerst orde op zaken stelde in eigen huis. Wat zal de komende synode ons D.V. aangaande deze zaak brengen?

Een vraag die vandaag ook niet voorbij mag worden gezien is hoe de Vrijgemaakten en de Ned. Gereformeerden tegen 1892 aankijken.

Ook dient eerlijk onderzocht te worden of alles wel gereformeerd is wat zich gereformeerd noemt. Wordt de belijdenis niet alleen niet weersproken, maar functioneert de belijdenis ook daadwerkelijk in prediking en pastoraat?

Moet vandaag ook niet eerlijk gezegd worden dat het ontbreekt aan voldoende wederzijdse liefde? Als er voordat een huwelijk gesloten wordt getwijfeld wordt aan de mate van wederzijdse liefde is het dacht ik geen goede zaak om te zeggen dat die liefde in het huwelijk dan wel zal toenemen. De ernstige gevolgen hiervan zijn al menigmaal gebleken. Dit geldt ook eventuele vereniging met een andere kerk of andere kerken. Eerst dient daar toch voldoende wederzijdse liefde te zijn, dan pas is het goed te verenigen.

Het voornaamste bezwaar was dit dat er bij sommige voorgangers ongere-

formeerde leringen en voorstellingen openbaar waren geworden. Bij dat het bezwaar hebben wij ook het meest uitgebreid stilgestaan.

De visie van dr. A. Kuyper op doop en wedergeboorte is een heel andere dan die we vinden in de belijdenis en de uitspraken van de Chr. Geref. kerk.

De synode van 1846 van de Chr. Geref. kerken sprak uit dat indien kinderen der gemeente bij het opgroeien geen blijken van godzaligheid vertoonden zij zonder onderscheid als kinderen des toorns behandeld moeten worden.

Kuyper schreef in 1870 wel heel anders! Kinderen zouden reeds het zaad der wedergeboorte ingeplant hebben. Zij zouden niet buiten alle genade en ook niet ganselijk in hun verdoemenis liggen. Het onverliesbaar zaad der wedergeboorte zouden zij ingeplant hebben.

Hier is sprake van een wezenlijk andere zienswijze. Het betreft hier niet alleen maar een verschil in benaming, het betreft hier een verschil in belijdenis.

We beluisteren ook hier een les voor het heden. Waar gesteld wordt dat de belijdenis niet in het geding is, waar gesteld wordt dat er alleen een wat andere formulering van bepaalde zaken wordt voorgestaan en aange troffen, is waakzaamheid geboden. Niet dat wij wantrouwend zouden moeten staan tegenover anderen, maar wel dat we anderen eerlijk dienen te behandelen en te beoordelen naar de maatstaf van Schrift en belijdenis.

Zijn we tegen elke vorm van vereniging?

Neen. Zo werd het ook in het verleden uitgesproken.

We denken aan de uitspraak van Van Velzen in 1888: "Wij hebben onze heerlijke, duidelijke, beproefde belijdenis en daaraan moeten wij ons houden; alleen op dien grondslag mag vereniging worden gezocht." Aan deze lijn willen we vasthouden. Dat is ook de lijn van De Cock in 1834: "en verklaren tevens gemeenschap te willen uitoefenen met alle ware Gereformeerde lidmaten, en zich te willen verenigen met elke op Gods onfeilbaar Woord gegronde vergadering, aan wat plaats God dezelve ook verenigd heeft; betuigende met deze, dat wij ons in alles houden aan Gods Heilig Woord en aan onze aloude "Formulieren van Enigheid", en alles op dat Woord gegrond."

Prof. J.J. v.d. Schuit schreef in zijn boek "Na vijf en twintig jaren": "Daar

is ook bij ons veel, dat niet is naar de reinheid des heilighdoms, en niet door ons zelven, maar veel meer ondanks onszelven, mogen wij den herinneringsdatum van 't zilveren jaarcijfer in de annalen boeken." Moet dit na honderd jaren niet onderstreept worden? Er is veel wat tot verootmoediging zou moeten leiden. Er is niets van onze kerken bij dat we honderd jaren mogen voortbestaan. Het is niet dank-

zij onszelf, het is ondanks onszelf dat wij dit mogen beleven.

Moge de Heere onze kerken gedenken, Hij stelle prediking en pastoraat tot rijke zegen.

Hij wijze ons de weg die wij als kerken te gaan hebben. Hij geve ook gemeenschappelijk optreden der onderscheiden kerken, waar dit kan en mag.

AvH.

De troost der verkiezing

10.

(naar aanleiding van het gelijknamige boek van ds. L. Vroegindewey)

"Dit is geweest de gans vrije raad, de genadige wil en het voornemen Gods des Vaders, dat de levendmakende en zaligmakende kracht van de dierbare dood Zijns Zoons zich uitstrekken zou tot alle uitverkorenen om die alleen met het rechtvaardigmakend geloof te begiftigen en door ditzelve onfeilbaar tot de zaligheid te brengen. Dat is: God heeft gewild dat Christus door het bloed Zijns kruises (...) diegenen allen en die alleen krachtiglijk zou verlossen die van eeuwigheid tot de zaligheid verkoren en van de Vader Hem gegeven zijn (...)."

Met deze en andere woorden beleden de vaderen van Dordrecht hun op Heilige Schrift gegronde overtuiging omtrent de verzoening tussen God en mensen. Een heel persoonlijke verzoening - voortkomend vanuit de bron van Gods eeuwig welbehagen - zich uitstrekkend tot allen en een ieder die begrepen zijn in het besluit der verkiezing. Want hoewel de dood van Christus in zichzelf genoegzaam is om niet alleen sommige maar alle zondaren te doen delen in de verzoening met God en het eeuwige leven, zoals we de vorige keer zagen, bestemd is Zijn offerande slechts voor hen die de Vader Hem gaf.

Mogelijk vindt u dit onderdeel van de gereformeerde leer heel vanzelfsprekend. U hoorde ook nooit anders. Toch zijn er in de kerk der eeuwen, en ook in de kerk der Reformatie, ook heel andere geluiden te horen geweest. Trouwens - uit het feit dat de Leerregels zo toegespitst over dit onderwerp spreken, blijkt op zichzelf beschouwd al voldoende dat hier een twistappel ligt. En moet ieder die zichzelf enigszins kent niet toegeven

dat alhier inderdaad een aanstoot voor het natuurlijk verstand ligt?! Wat vlees is, verstaat de dingen des Geestes Gods niet. Ze ergeren hem en brengen hem tot de gedachte dat de Heere onrecht doet door onderscheid te maken waar geen onderscheid is.

Hoe het zij - in Dordt is als afwijking van de Schriften aangewezen het gevoelen van hen die leren "dat alle mensen in de staat der verzoening en de genade des verbonds zijn aangenomen", alsmede van hen die menen "dat God zoveel Hem aangaat aan alle mensen de weldaden die door de dood van Christus verkregen worden, gelijkelijk heeft willen mededelen" (verwerping der dwalingen, II/5 en 6). Dit zijn elementen uit de leer van het zogenaamde universalisme, ofwel de algemene verzoening. Het is de leer waarin algemene uitspraken passen als: "God heeft u lief. De eigenlijk beslissing over uw leven is al gevallen. Christus is voor u gestorven. In beginsel zijn ieders zonden verzoend en vergeven. Als u dit gelooft en de Heere Jezus aanneemt, bent u ook gered. Zo niet, dan gaat het u voorbij." (Tussen haakjes: in dit laatste ligt het onderscheid met de gedachte van de alverzoening.) Onze vaderen, en ook een man als Calvijn, lazen het in hun Bijbel anders. Trouwens ook bij Augustinus al - 1200 jaar vóór de Synode van Dordrecht - lagen deze dingen helder.

DIE ALLEN EN DIE ALLEEN

In die lijn nu spreekt artikel 8 van het tweede hoofdstuk over een gans vrije raad Gods waarin beslist werd dat de kracht van de dood van Christus zich zou uitstrekken tot de uitverkorenen en tot die alleen. Voor het oog van de Heere lagen alle mensen in hun schuld en verdorvenheid, in hun onwil

en verlorenheid. Over hen hield God raad. En Hij besloot bij Zichzelf hen niet allen in het verderf te laten. Hij wilde genadig zijn. Het getuigt allemaal van overleg en beraad. De verkiezing berust immers niet op willekeur. Met raad en wil om genadig te zijn heeft God een voornemen gemaakt. Maar het voornemen Gods was niet om Adam en al zijn nakomelingen uit het verderf te redden. Had de HEERE dit voornemen gehad, dan was het ook uitgevoerd. Dan zouden inderdaad alle mensen zalig geworden zijn.

We moeten goed bedenken dat de Heere Jezus niet slechts de mogelijkheid van de zaligheid heeft verworven. Dat nu leren Remonstranten. En dat leren ten diepste nog velen. Onder de naam evangelisch en onder de naam gereformeerd en onder nog veel andere namen. "Iedereen kan zalig worden.

Het hangt van de mens af of hij het Evangelie aanneemt, ja of neen. Christus heeft de zaligheid verworven, maar de toepassing is afhankelijk van de beslissing van de mens. Weliswaar met Gods hulp. Maar de mens met zijn vrije wil moet kiezen voor God."

Als dit waar was, zou er niemand zalig worden. Daar is immers niemand die God zoekt. Het geldt van elk mens: wij kunnen ons niet bekeren, willen ons niet bekeren en willen ons niet laten bekeren. Maar nu komt God tussenbeide. Hij heeft een Gemeente verkoren tot het eeuwige leven. Deze Gemeente gaf Hij aan Christus. Niet om de zaligheid te verwerven alleen doch om haar te verwerven en toe te passen.

Wijlen ds. Vroegindewey wees erop dat zij die de algemene verzoening leren, een halve Christus prediken. Zij willen het offer van Christus uitstrekken over alle mensen, maar tegelijkertijd prediken zij een Evangelie waardoor niemand zalig kan worden. De rechte prediking daarentegen verkondigt dat Christus een volkómen zaligheid aanbrengt. De HEERE heeft bij Zichzelf voorgenomen dat de levendmakende kracht van de dood van Zijn geliefde Zoon gewis en zeker tot de zaligheid zou leiden. Bij de Remonstranten en de hunnen kan de dood van Christus geheel voor niets geweest zijn. Als ik met mijn vrije wil de zaligheid niet aanneem namelijk. Echter - als God niet alles doet en de gehele beslissing niet in Zijn hand heeft, berust de zaligheid in de hand

der mensen. Dan was Christus zonder volk gebleven...

Maar nu - de uitkomst van het werk van Christus staat niet op losse schroeven. God behoeft niet af te wachten wie tot Christus zullen komen. De namen van Gods kinderen staan al geschreven in het boek des levens. Vanaf de grondlegging der wereld. Zij zijn aan Christus gegeven. Hen heeft de Zoon liefgehad, voor hen ging Hij de dood in. En deze uitverkorenen - niet als zodanig maar als goddelozen - worden aan hun verlorenheid ontdekt. Ze worden tot Christus getrokken en met het geloof begiftigd. Ze komen onfeilbaar tot de zaligheid.

De zaligheid ligt dan ook voor Gods volk vast. Allen die Hij geroepen heeft, worden ook daadwerkelijk gebracht tot het omhelzen van Christus. Door een waar geloof dat hen geschonken is. En de vrucht hiervan is dat zij voor God rechtvaardig zijn. Wie Christus heeft, heeft ook de weldaden. Welzalig die Hij heeft verkoren. Die Hij uit al 't aards gedruis doet naderen en Zijn heilstem horen. Ja, wonen in Zijn huis. *Laus Deo, laus Christo!*

"DOOR U ALLEEN..."

Dat zal de vrucht zijn. In het laatste artikel van hoofdstuk II belijden de Leerregels "dat er altijd zijn zal een Kerk der gelovigen, gefundeerd in het

bloed van Christus, dewelke Hem, haar Zaligmaker, Die voor haar als een bruidegom voor Zijn bruid aan het kruis Zijn leven overgegeven heeft, standvastig beminne, gedurig diene en hier en in alle eeuwigheid prijze".

De heilige Kerk des HEEREN wordt door God bewaard en staande gehouden tegen het woeden van de wereld. En tegen de valse leer die de mens een aandeel in het werk der zaligheid wil geven. Die hem iets in de handen wil stoppen zodat hij met handhaving van zichzelf zalig kan worden. Bij Gods ware volk echter is het als ze op zichzelf zien buiten hope. In hen is niets op grond waarvan de HEERE naar hen zou omzien. Wat zal men dezen dan antwoorden? Een boodschap van heil: dat de HEERE Sion gegrond heeft, opdat de bedrukten Zijns volks een toevlucht daarin hebben zouden (Jes. 14 vs. 32). Het hangt alles af van de raad en het voornemen Gods. Daardoor leeft de Kerk. En ze herleeft als ze er weer eens iets van mag zien. Neem het voornemen Gods, neem de raad Gods weg, neem de uitvoering van Zijn raad weg en de Kerk is weg. Het is alleen om het eeuwig welbehagen. Het welbehagen des HEEREN dat door de hand van Christus gelukkiglijk zal voortgaan. Alleen in Hem is de zaligheid. Maar dan ook geheel!

*Middelharnis
J.M.J. Kieviet.*

het overjordaanse. Dat is de oostzijde van de Jordaan, om het gebied van de Samaritanen te passeren. Je leest zelfs in Matth. 10:5, als Jezus de twaalf discipelen uitzond, dat Hij tot hen zeide: "Gij zult niet heengaan op de weg der heidenen en gij zult niet ingaan in enige stad van de Samaritanen; maar gij zult veel meer heengaan tot de verlorenen schapen van het huis Israëls."

De Samaritanen werden daar door Jezus zelfs op een lijn gezet met de heidenen. In Luc. 9:51-56 staat: "En het geschiedde als de dagen zijner opnemering vervuld werden, zo richtte Hij Zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen, en Hij zond boden voor Zijn aangezicht uit; en zij henengereisd zijnde, kwamen in het vlek der Samaritanen om voor Hem herberg te bereiden. En zij ontvingen Hem niet, omdat Zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem."

Als nu Zijn discipelen Jacobus en Johannes dat zagen, zeiden zij: Heere, wat wilt gij dat wij zeggen, dat vuur van de hemel nederdale en deze verslinder, zo ook Elias gedaan heeft? Maar Hij zich omkerende zeiden, terwijl Hij hen bestrafte: Gij weet niet van hoedanige geest gij zijt; want de Zoon des mensen is niet gekomen om der mensen zielen te verderven, maar om te behouden. En zij gingen naar een ander vlek." Deze dingen laten ons wel zien hoe scherp te verhoudingen lagen tussen de Joden en de Samaritanen. Om het heel gewoon te zeggen: Men kon elkaar niet luchten of zien, Jezus uitgezonderd. Dat blijkt uit de aangehaalde tekst wel duidelijk. Jacobus en Johannes wilden met die Samaritanen maar korte metten maken en ze ten onder zien gaan. Want voor Jezus zelfs geen herberg te hebben, dat was toch al te erg. En daarom moesten zij maar met het vuur verteerd worden. Doch de Heere zegt hen duidelijk waar het op staat, namelijk dat Hij niet gekomen is om de zielen der mensen te verderven maar om te behouden.

Dat de Joden minne gedachten hadden over de Samaritanen blijkt ook uit Joh. 8:48. Daar zeggen de Joden omtrent Jezus: "Zeggen wij niet wel, dat Gij een Samaritaan zijt en de duivel hebt." Hieruit blijkt niet alleen haat tegen Jezus, maar ook hoe men over de Samaritanen dacht. Zij werden op één lijn gezet met de duivel.

Wanneer de verhoudingen ons goed voor ogen staan, dan is het des te wonderlijker wat er staat in Joh. 4:4: "En Hij moest door Samaria gaan".

Voor de jeugd

3. De Samaritaanse vrouw

"En Hij moest door Samaria gaan"

Joh. 4:4

Beste jongelui!

We hebben jullie het een en ander verteld over de ligging van Judea, Samaria en Galilea. Samaria ligt daar tussenin.

Nou even een klein stukje geschiedenis. Was het 10 stammenrijk weggevoerd in 722 vóór Christus, in 586 vóór Christus werd het twee stammenrijk ook weggevoerd. Dat heeft 70 jaren in ballingschap verkeerd. Toen kwam het terug. Het heeft Jeruzalem herbouwd. Mogelijk herinneren jullie dat nog toen we met elkander het boek Nehemia overdachten. De Samaritanen woonden toen in het land. De herbouwers van de stad Jeruzalem hebben daar veel last van gehad. Zij probeerden de herbouw te

verhinderen. Dat is hen uiteindelijk niet gelukt. Doch het laat ons wel zien de verhouding, zoals die was tussen het teruggekeerde volk en de toen daar gezeten Samaritanen. Zij groeiden niet naar elkaar toe. Er bleef afstand. En die werd eer groter dan kleiner. De bijbel zegt dat men in het geheel geen gemeenschap met elkaar had.

De teruggekeerde Joden keken uit de hoogte op de "verachte Samaritanen" neer. Omgekeerd was dat precies hetzelfde. Als er een Jood vanuit Judea naar Galilea moest, dan was de kortste weg door het land van de Samaritanen. Doch men kon er zeker van zijn dat men dan met verachting door de Samaritanen bejegend werd. Men was zelfs zijn leven niet zeker. Men ging dan veiligheidshalve door

Waarom moest dat? Hij had door het overjordaanse kunnen gaan. Hij had ook over het strand kunnen gaan, langs de Middellandse zee. En nu: "Hij moest..." Zocht Hij nu moeilijkheden? Die kun je toch beter uit de weg gaan? Zo denken wij daarover. En zo is het ook wel in het algemeen. Moeilijkheden moet je nooit opzoeken. En toch: Jezus moest.... Waarom een andere keer niet en nu wel? Waarom heeft Hij het destijds zijn discipelen verboden, terwijl Hij nu zelf die gevaarlijke reis gaat ondernemen? Daar is maar één antwoord op te geven. Jezus was gekomen om de wil van Zijn Vader te doen. En Hij wist naar Zijn Godheid, dat daar in Samaria een geveene van de Vader zich bevond. En die moest door Hem worden toegebracht tot de gemeente die zal zalig worden. En het was nu Gods tijd. God werkt alles op Zijn tijd. Dat is de tijd die Hij daartoe in Zijn eeuwige Raad besloten heeft. Die tijd is ons niet bekend. Daar had die Samaritaanse vrouw ook geen weet van. Doch Jezus, als de Zoon van God wel. Want Hij heeft het duidelijk gezegd: Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien. Want Ik en de Vader zijn Eén.

Wat Zijn mensheid betreft wordt Hij door Gods voorzienigheid geleid. Daarom moest Hij nu door Samaria gaan. En daarom ging Hij ook nu, geen dag eer en ook geen dag later, ja zelfs geen uur eer en ook geen uur later, door Samaria. En dat om ter bestemder tijd en plaats deze vrouw te ontmoeten.

Wat gelooft gij van de voorzienigheid Gods? Alles ligt onder Zijn voorzienigheid besloten. Daar gebeurt nooit iets bij geval. O zeker, wel in onze ogen. Doch nooit bij God vandaan. Zo is het ook in Zijn aanbiddelijke voorzienigheid, dat op dit moment dit artikel wordt geschreven. Waartoe? Ik weet het niet. God weet het wel. Als u dit leest is het ook onder Gods voorzienigheid besloten. Waartoe? Ik weet het niet en jullie weten het ook niet. God weet het wel.

Daar we in de voorzienigheid Gods geloven en dat Hij alle dingen leidt en bestuurt, zo is het ook Zijn leiding dat jullie via dit artikel met God en Zijn woord in aanraking komen. Dat is altijd het geval. Wanneer de bijbel gelezen wordt, wanneer er gepreekt wordt. En dan is het de grote vraag: Wat doen wij er mee? Ik geloof dat het nuttig en nodig kan zijn, ja is, dat jullie daar eens over nadenken.

Die vrouw dacht niet aan Jezus. Jezus dacht wel aan die vrouw. Jullie denken niet aan Jezus. Zou het mogelijk zijn dat Jezus wel aan jullie denkt? Ik acht die mogelijkheid aanwezig. Ik weet het wel zeker. Alleen, ik weet niet hoe.

Dat behoeft ik ook niet te weten. Dat behoort tot de verborgen dingen, die voor de Heere onzen God zijn. Doch de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen. Daar zijn wij aan gehouden. En daaruit kunnen we weten dat God geen lust heeft in de dood van een zondaar, maar dat Hij daarin lust heeft, dat de zondaar zich bekeert en leeft. Dat staat duidelijk in Gods Woord. Wie met Gods Woord in aanraking komt, op welke wijze ook, komt met de God van dat woord in aanraking.

Hij komt ook met Jezus in aanraking, die onder ons wandelt in het gewaad van de Heilige Schrift. De grote vraag is: Wat doen wij er mee?

Want al is God vrijmachtig en ik onmachtig, dat neemt toch mijn verantwoordelijkheid niet weg.

In Judea wilde men Jezus niet. Men hield Hem voor een Samaritaan. In Samaria wilde men Jezus ook niet. Men had geen herberg voor Hem. Wie Hem buiten zijn leven zoekt te houden, door naar Zijn Woord niet te willen luisteren, door in Hem niet te willen geloven, die zal daar de gevolgen zelf van moeten ondervinden. De Heere zegt niet voor niets dat het Tyrus en Sidon verdragelijker zal zijn in de dag des oordeels, dan degenen die de weg hebben geweten en niet bewandeld. Met andere woorden die tot Hem, Die de Weg is, niet hebben willen komen. "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven zoudt hebben en overvloed."

Wie eerlijk is, zal dit moeten toestemmen, namelijk dat hij/zij geen zin heeft om zalig te worden. We zoeken liever de wereld met al haar begeerlijkheden, die voorbij gaan, dan het ene nodige, dé Ene nodige, waardoor onze ziel behouden kan worden.

En als het anders is, dan zal nooit iemand daar zichzelf een bevret van goed gedrag voor kunnen opspelden. Die Samaritaanse vrouw heeft nooit kunnen zeggen: Ik heb Jezus gezocht. Zij heeft wel moeten zeggen: Hij heeft mij gezocht.

Doch van te boren ben ik daar niet mee klaar. De roeping ligt altijd aan de kant van de zondaar. En als men er achter staat, dan moet men beamen dat God gevonden is van degenen die

naar Hem niet vraagden en die naar Hem niet zochten. Dan wordt vrije genade alleen verheerlijkt. Waar genade valt, valt zij altijd vrij. Want genade kan men nooit verdienen. Men kan het alleen maar krijgen uit genade. En zo wordt genade alleen verheerlijkt en krijgt de God aller genade alleen de eer.

Ik moet echter weer gaan eindigen. Daarom tot de volgende keer. Jullie allervriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

"Gelijkheid als dwang, door drs. J. Mulder e.a.

Uitgeverij: Den Hertog, Houten

Prijs f 19,75; 106 blz.

Ter recensie in ons blad kregen we toegestuurd een publicatie van de Guido de Bréssstichting, het studiecencentrum van de Staatkundig Gereformeerde Partij. Uitgeverij Den Hertog heeft zorg gedragen, dat deze uitgave als een keurig boekje met een fleurige omslag verschenen is. Het zal niemand verwonderen dat ik er hier aandacht aan geef.

Het is al een goede zaak, dat het genoemde studiecencentrum zich bezint op allerlei vraagstukken op het politieke terrein. Begeerd wordt dat deze gezien worden vanuit de beginselen, die Gods Woord geeft in het staatkundig leven. Die bezinning wordt vertolkt in nota's, die worden uitgegeven. Zij komen niet alleen ten goede aan hen, die naar dezelfde beginselen wensen te leven maar spreken ook naar buiten.

Het is immers ook nodig dat anderen horen van de standpunten naar Gods Woord. Het gaat toch om héél ons volk, om het af te manen van de paden der zonde en te roepen tot wederkeer tot de Heere en Zijn dienst.

Het moet ons nu verheugen, dat de vrucht van een bepaalde bezinning gestalte heeft gekregen in dit boekje. Zoals de ondertitel zegt gaat het over emancipatie en overheidsbeleid. Om het goed te verstaan: met emancipatie wordt bedoeld de emancipatie van de vrouw.

In verkeerde zin is helaas het beleid van de overheid daarop gericht. Er moet gelijkheid komen in maatschappelijk opzicht tussen man en vrouw, ongeacht huwelijk en gezin. Daarbij valt het op dat "gelijke kansen" meer en meer verwordt tot "gelijke plichten".

Vanaf 1 januari 1990 werd van de meisjes vanaf 18 jaar verwacht dat zij in eigen onderhoud zullen voorzien. Dit geschrift gaat uit van de Bijbelse positie van de vrouw. Het gaat om de eigen specifieke, van elkaar onderscheiden roeping en plaats van man en vrouw, waarbij de man het hoofd van de vrouw blijft.

Elk emancipatiestreven, dat dit mis- kent, moet tegengestaan worden. Breed wordt aandacht gegeven aan de ontwikkeling van huwelijk en gezin op dit gebied in het onderwijs, op de toenemende rol van de overheid enz. Het laatste hoofdstuk geeft principiële aanwijzingen voor de standpuntsbepaling van overheid en onderdanen. Het is nodig dat we vandaag inzicht hebben in een ontwikkeling die met grote vrees moet vervullen. Het is een ontwikkeling, waar wij niet buiten staan.

Er kunnen op allerlei manier gemakkelijk antwoorden gegeven worden. Het grootste gevaar onder ons is dat we klagen over deze tijd en ondertussen ook in dit opzicht de voordelen van bepaalde ontwikkelingen opstrijken. Het is uiteindelijk een zaak van de persoonlijke vreze des Heeren. U begrijpt dat we deze nota graag in handen zien van allen die met deze problemen te maken hebben, vooral in de contacten met onze jonge mensen.

Vakantie op Texel

Gezelligheid, rust, activiteit, ontspanning...
U vindt het allemaal op Texel.
Bel ons en reserveer een bungalow of sta-
caravan voor uw vakantie in eigen sfeer!

vakantieoord
De Verrassing
Oosterend, 02220-18391

BESTEL NU: EEN EEUW CHRISTELIJK GEREFORMEERD

Gedenkbok,
verschijnt D.V. september

BOEKHUIS het KOMPAS
SCHERPENZEEL
Dorpsstraat 164, 03497-4355

Nuchterheid, beginselvastheid en
vooral een leven in gebondenheid aan
Gods Woord zijn ten deze zeer nodig.

D. Slagboom.

PLAATS UW FAMILIEBERICHTEN IN BEWAAR HET PAND

SAMOS

PASTORIEPAKKET
BOEKENREGISTER
PREKENREGISTER
KAARTENBAK

fl. 295,-

Alles voor de predikant
automatisch bij de hand
Vraag gratis inlichtingen

ARCHIPEL INFORMATICA bv

Programmatuur voor kerk,
vereniging, en pastorie
Postbus 884

3900 AW Veenendaal
Plesmanstraat 64, tel. 08385-11889

Bemiddeling Kraam- en Gezinszorg Meijer (B.K.G.M.)

Reeds velen maakten gebruik van
de bemiddeling voor Kraam- en/of
Gezinszorg.

Heeft u Kraam- of Gezinszorg
nodig en u bezit geen TV, bel dan
gerust.

Tevens starten wij D.V. september
1992 met de nieuwe opleiding voor

Kraam- en/of Gezinsverzorgster

Heb je interesse, dan ben je harte-
lijk welkom.

**Bemiddeling Kraam-
en Gezinszorg Meijer**

Telefoon 02943 - 1145, mevr. J. Meijer.

KOOR- EN SAMENZANGAVOND

Organisatie: Comité Rotterdam van de stichting "Reformatrice
Hulpactie Woord en Daad"

Datum: D.V. zaterdag 19 september

Plaats: Grote- of Sint Laurenskerk

Medewerkenden:

- "Krimpens Mannenkoor" o.l.v. Adriaan Verhoef

- Kinderkoren: "De Krekels" uit Oud Alblas
"De Wingerdknopjes" uit Wijngaarden
"Kithara" uit Krimpen a/d IJssel

Deze koren staan onder leiding van Gijs Zonnenberg

- Aan de vleugel: Arnold Zonnenberg

- Hoofdorgel: Martin Mans

Opening, meditatie en sluiting: Ds. R. van Kooten, Hervormd predikant te
Soest

Aanvang: 19.30 uur, kerkdeuren open: 19.00 uur

Toegang vrij Iedereen is van harte welkom

BROCHURES over BIJBELVERTALING

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 2809, 4140 WB LEERDAM